

Mediacja karna – studium przypadku

Dr Grzegorz Skrobotowicz

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Prawodawca wprowadzając do polskiego systemu prawnego instytucję mediacji karnej kierował się założeniem, że będzie ona stosowana w głównej mierze na jak najwcześniejszym etapie postępowania. Uchylony art. 320 *Kodeksu postępowania karnego* jednoznacznie stwierdzał, że to prokurator, jako organ ścigania, miał sięgać po to narzędzie sprawiedliwości naprawczej. Z wyników badań statystycznych przeprowadzonych na terenie całej Polski wynika jednak, że mediacja w postępowaniu przygotowawczym od samego początku jej obowiązywania nie spełnia pokładanej w niej nadziei. Mediacja karna, która z uwagi na obecne uregulowanie w art. 23a k.p.k., możliwa jest do zastosowania w każdej sprawie i na każdym etapie procesu karnego. Poprzedni zapis z art. 320 k.p.k. odnosił się wprost do postępowania przygotowawczego, co wiązało się z praktycznym brakiem możliwości kierowania pokrzywdzonego i oskarżonego do mediacji w fazie postępowania sądowego. Aktualna regulacja prawna zmieniła ten stan rzeczy i spowodowała, że zdecydowana większość spraw kierowana jest do mediacji karnej z sali sądowej, a nie posterunku Policji, gabinetu prokuratora lub siedziby innego uprawnionego podmiotu.

W tym miejscu zasadnym jest postawienie pytania o przyczyny takiego stanu rzeczy. Instytucja mediacji karnej nierozzerwalnie powiązana jest z przestępstwem, które legło u jej podstaw. Nasuwa się zatem pytanie: w jakich przypadkach najczęściej dochodzi do konsensualnego sposobu rozwiązania sporu wynikłego pomiędzy podejrzanym (oskarżonym), a pokrzywdzonym?

W celu udzielenia odpowiedzi na tak postawiony problem niezbędnym było przeprowadzenie badań empirycznych, których rezultaty zostaną przedstawione w referacie. Analizie zostały poddane wszystkie postępowania karne, które miały miejsce w latach 2006-2011 (I półrocze) w Sądzie Rejonowym w Lublinie, Sądzie Rejonowym Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku i Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie. Badania akt sądowych przeprowadzono w oparciu o przygotowany do tego celu kwestionariusz badawczy. Pytania oraz odpowiedzi zostały dostosowane terminologicznie do badanego etapu postępowania karnego.